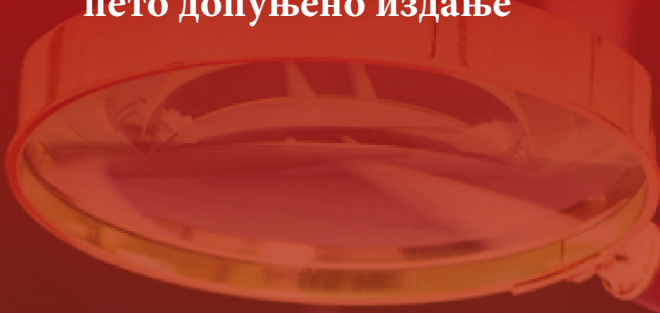

ЗБИРКА

СМЕРНИЦЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ МОПП · СТАНОВИШТА · МОДЕЛИ

пето допуњено издање

усаглашеност ефективност
независност ефикасност додавање вредности
унапређење уверавање

ризици
циљеви

Интерна ревизија

**ЗБИРКА
СМЕРНИЦЕ ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ
МОП * СТАНОВИШТА * МОДЕЛИ**
пето допуњено издање

Београд, 2020.

БИБЛИОТЕКА ИНТЕРНИХ РЕВИЗОРА

Смернице интерне ревизије
МОПП * Становишта * Модели

пето допуњено издање

Превод и рецензија:

Олга Антић, CIA

Јозефина Беке-Тривунац, CIA

Марија Бановић, CIA

Маја Милосављевић, CIA

Иван Ђунисијевић, ОИР-КОР

Мирјана Богићевић, CIA, CRMA

Ева Ковачевић, CIA, CRMA

Владимир Јокић, CIA

Тања Којадиновић, ОИР КОР

Издавач:

Удружење интерних ревизора Србије (УИРС)

За издавача:

Др Јозефина Беке-Тривунац, CIA

Насловна корица:

Мира Вуковић и Алта Нова

Лектор превода Стандарда и Смерница за примену:

Нина Савчић, дипл. филолог српског језика и књижевности

Штампа:

Алта Нова д.о.о., Београд, 2020.

Тираж: 60

ISBN-978-86-914483-4-9

Сва права задржана. Књига у целини, или било који њен део не сме се прештамповати, копирати, смештати на електронске медије, или у било ком другом облику преносити без писменог одобрења издавача.

Библиотека интерних ревизора

Ова књига намењена је интерним ревизорима, члановима управних и надзорних одбора и одбора за ревизију, члановима одбора за управљање ризицима или усклађеност, извршном руководству и другим лицима која су заинтересована за квалитет рада интерне ревизије, као и одговарајућим регулаторним органима.

Ова књига је такође и неопходан уџбеник за припрему испита за стицање професионалних звања из интерне ревизије, и веома користан уџбеник за студенте основних, специјалистичких, мастер и докторских студија и наставнике на овим студијама.

Copyright © 2017 by The Institute of Internal Auditors, 1035 Greenwood Blvd, Suite 401 Lake Mary, FL 32746, USA. All rights reserved.

Одобрење за објављивање овог превода који је истоветан оригиналу у свим материјално значајним аспектима, добијено је од имаоца ауторских права - Института интерних ревизора, 1035 Greenwood Blvd, Suite 401 Lake Mary, FL 32746, USA. Ни један део ове публикације не сме се репродуковати, чувати у системима за претраживање или емитовати у било ком облику – електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин – уколико претходно није добијено писмено одобрење IIA, Inc.

Издање на српском језику:

Међународни оквир за професионалну праксу интерне ревизије ажуриран је са мартом 2018. године.

Мисија, Принципи, Дефиниција, Етички кодекс, Стандарди, Водичи за примену/Практични савети, Становишта IIA

Овај документ превело је Удружење интерних ревизора Србије (IIA Serbia), Кичевска 15/2, 11000 Београд.

Сва права на превод су задржана.

Предговор петом издању

У овој збирци објављене су смернице из Међународног оквира професионалне праксе (МОПП) Института интерних ревизора (IIA) које су до сада преведене на српски језик, изузев Водича за праксу и већине Становишта који су објављени као посебне публикације. Ту спадају Мисија, Основни принципи, Дефиниција, Међународни стандарди за професионалну праксу интерне ревизије (Стандарди) и Етички кодекс чија је примена обавезна, као и Водичи за примену, чија се примена препоручује. У овом издању објављени су и Водичи за примену Етичког кодекса који су издати у 2019. години и ново становиште МОДЕЛ ТРИ ЛИНИЈЕ из 2020, које је заменило старо становиште ТРИ ЛИНИЈЕ ОДБРАНЕ.

Поред обавезних и препоручених смерница које су укључене у МОПП, ова збирка садржи неколико изабраних становишта на која се интерни ревизори често позивају, моделе као примере за примену смерница у пракси интерне ревизије и Глобални оквир компетенција интерних ревизора. Додатно, наведен је и преглед свих смерница које је Удружење интерних ревизора Србије до данас превело на српски језик. У садржај књиге унето је и једно Становиште Европске конфедерације института интерних ревизора (ЕСIIА). На крају збирке наведени су и примери испитних задатака за стицање професионалних звања код Института интерних ревизора.

Поред смерница које су објављене у овој књизи, чланови Удружења интерних ревизора Србије до сада су превели већи број смерница, углавном Водича за примену и Становишта, које су доступне на сајту www.uirs.rs и тај процес је континуиран. У онлајн библиотеци на истом сајту доступни су преводи изабраних текстова из часописа *Internal Auditor* и брошура корисних за промоцију интерне ревизије.

Удружење интерних ревизора Србије (УИРС), пуноправни је члан глобалног Института интерних ревизора (IIA) и члан је Европске конфедерације института интерних ревизора (ЕСIIА). Основано је 2008. године са циљем промоције и унапређења професије интерне ревизије у Србији. Издавање ове збирке смерница један је од начина достизања ових циљева.

Редактори:

др Јозефина Беке-Тривунац, CIA

Олга Антић, CIA

Марија Бановић, CIA

Коришћене скраћенице

IIA	The Institute of Internal Auditors	Институт интерних ревизора	IIA
IPPF	International Professional Practice Framework	Међународни оквир професионалне праксе интерне ревизије	МОПП
ERM	Enterprise Risk Management	Управљање ризиком предузећа	ERM
CAE	Chief audit executive	Извршни руководилац ревизије	ИРП
PTQM	Path to Quality Model	Модел пута ка квалитету	PTQM
CBOK	Common Body of Knowledge	Заједнички корпус знања	СВОК
CIA	Certified Internal Auditor	Сертификовани интерни ревизор	CIA
		Удружење интерних ревизора Србије	УИРС
CRMA	Certified Risk Management Auditor	Сертификовани ревизор управљања ризицима	CRMA
ECIA	European Confederation of Institutes of Internal Auditing	Европска конфедерација института интерних ревизора	ЕСИА
CAAT	Computer Assisted Audit Techniques	Рачунарима потпомогнуте ревизорске технике	СААТ
COSO	The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission	Комитет донаторских организација Трејдвев комисије	COSO
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development	Организација за економску сарадњу и развој	OECD
GAIT-R	Guide to the Assessment of IT Risk	Практичне смернице за пословни и информационотехнолошки ризик	GAIT-R
IT	Information Technologies	Информационе технологије	ИТ
SIPOC	Suppliers, Inputs, Processes, Outputs, Clients	Добављачи, инпути, процеси, аутпути, клијенти	ДИПАК
QA&IP	Quality Assurance and Improvement Program	Програм обезбеђења и унапређења квалитета	QA&IP
GTAG	Global Technology Audit Guide	Водичи за ревизију глобалних технологија	GTAG
ISA	International Standards of Auditing	Међународни стандарди ревизије	ISA

Садржај

Мисија интерне ревизије.....	15
Основни принципи професионалне праксе интерне ревизије.....	15
Дефиниција интерне ревизије	16
Етички кодекс.....	17
Увод у етички кодекс.....	17
Важење и спровођење етичког кодекса	17
Етички кодекс — Начела	18
Правила понашања.....	19
Увод у Стандарде	21
Међународни стандарди за професионалну праксу интерне ревизије (Стандарди)	25
Стандард 1000 - Сврха, овлашћење и одговорност	27
Стандард 1010 – Признавање обавезних смерница у повељи интерне ревизије	27
Стандард 1100 - Независност и објективност.....	28
Стандард 1110 - Организациона независност.....	28
Стандард 1111 – Непосредна сарадња са одбором.....	29
Стандард 1112 - Улоге извршног руководиоца ревизије изван интерне ревизије.....	29
Стандард 1120 – Лична објективност	29
Стандард 1130 – Нарушавање независности и објективности.....	30
Стандард 1200 – Стручност и дужна професионална пажња	31
Стандард 1210 – Стручност	31
Стандард 1220 – Дужна професионална пажња.....	32
Стандард 1230 – Континуирано професионално усавршавање.....	32
Стандард 1300 – Програм обезбеђења и унапређења квалитета	33
Стандард 1310 – Захтеви програма обезбеђења и унапређења квалитета	33
Стандард 1311 – Интерна оцењивања	33
Стандард 1312 – Екстерна оцењивања.....	34
Стандард 1320 – Извештавање о Програму обезбеђења и унапређења квалитета	34
Стандард 1321 – Употреба навода „У складу с Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије“.....	35

Стандард 1322 – Обелодањивање неусаглашености.....	35
Стандард 2000 – Управљање активношћу интерне ревизије.....	36
Стандард 2010 – Планирање	36
Стандард 2020 – Саопштавање и одобравање.....	37
Стандард 2030 – Управљање ресурсима	37
Стандард 2040 – Политике и процедуре.....	37
Стандард 2050 – Координација и ослањање.....	37
Стандард 2060 – Извештавање вишег руководства и одбора.....	38
Стандард 2070 – Екстерни пружалац услуга и организациона одговорност за интерну ревизију.....	39
Стандард 2100 – Природа посла	39
Стандард 2110 – Корпоративно управљање.....	39
Стандард 2120 – Управљање ризиком.....	40
Стандард 2130 – Контрола.....	41
Стандард 2200 – Планирање ангажмана	41
Стандард 2201 – Разматрања током планирања	41
Стандард 2210 – Циљеви ангажмана	42
Стандард 2220 – Обухват ангажмана	43
Стандард 2230 – Расподела ресурса ангажмана	43
Стандард 2240 – Програм рада ангажмана.....	43
Стандард 2300 – Спровођење ангажмана.....	44
Стандард 2310 – Идентификовање информација.....	44
Стандард 2320 – Анализа и процена.....	44
Стандард 2330 – Документовање информација	44
Стандард 2340 – Надзор над агажманом	45
Стандард 2400 – Саопштавање резултата	45
Стандард 2410 – Критеријуми извештавања.....	45
Стандард 2420 – Квалитет извештавања.....	46
Стандард 2421 – Грешке и пропусти	46
Стандард 2430 – Употреба навода “Извршено у складу с Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије”	46
Стандард 2431 – Обелодањивање неусклађености ангажмана.....	46
Стандард 2440 – Достављање резултата.....	47
Стандард 2450 – Свеобухватна мишљења	47
Стандард 2500 – Праћење напретка.....	48
Стандард 2600 – Извештавање о прихваћеном ризику.....	48

Речник термина.....	49
Водичи за примену.....	55
Водичи за примену етичког кодекса.....	57
Етички кодекс Начело 1: Интегритет.....	59
Етички кодекс Начело 2: Објективност.....	65
Етички кодекс Начело 3: Поверљивост.....	71
Етички кодекс Начело 4: Стручност.....	77
Важење и примена Етичког кодекса.....	81
Водич за примену 1000 – Сврха, овлашћење и одговорност.....	82
Водич за примену 1010 – Признавање обавезних смерница у повељи интерне ревизије.....	85
Водич за примену 1100 – Независност и објективност.....	87
Водич за примену 1110 – Организациона независност.....	91
Водич за примену 1111 – Непосредна сарадња с одбором.....	94
Водич за примену 1112 – Улоге извршног руководиоца ревизије изван интерне ревизије.....	96
Водич за примену 1120 – Лична објективност.....	100
Водич за примену 1130– Нарушавање независности и објективности.....	103
Водич за примену 1200 – Стручност и дужна професионална пажња.....	107
Водич за примену 1210 – Стручност.....	110
Водич за примену 1220 – Дужна професионална пажња.....	114
Водич за примену 1230 – Континуирано професионално усавршавање.....	116
Водич за примену 1300–Програм обезбеђења и унапређења квалитета.....	119
Водич за примену 1310 – Захтеви програма обезбеђења и унапређења квалитета.....	124
Водич за примену 1311 – Интерна оцењивања.....	127
Водич за примену 1312 – Екстерна оцењивања.....	132
Водич за примену 1320 – Извештавање о Програму обезбеђења и унапређења квалитета.....	138
Водич за примену 1321 – Употреба навода „У складу с Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије“.....	143
Водич за примену 1322 – Обелодањивање неусаглашености.....	146
Водич за примену 2000 – Управљање активношћу интерне ревизије.....	149
Водич за примену 2010 – Планирање.....	152
Водич за примену 2020 – Саопштавање и одобравање.....	155
Водич за примену 2030 – Управљање ресурсима.....	158

Водич за примену 2040 – Политике и процедуре	160
Водич за примену 2050 – Координација и ослањање.....	163
Водич за примену 2060 – Извештавање вишег руководства и одбора.....	167
Водич за примену 2070 – Екстерни пружалац услуга и организациона одговорност за интерну ревизију.....	173
Водич за примену 2100 – Природа посла	177
Водич за примену 2110 – Корпоративно управљање.....	180
Водич за примену 2120 – Управљање ризиком	186
Водич за примену 2130 – Контрола	190
Водич за примену 2200 – Планирање ангажмана	194
Водич за примену 2201 – Разматрања током планирања	197
Водич за примену 2210 – Циљеви ангажмана.....	200
Водич за примену 2220 – Обухват ангажмана.....	202
Водич за примену 2230 – Расподела ресурса ангажмана.....	204
Водич за примену 2240 – Програм рада ангажмана	207
Водич за примену 2300 – Спровођење ангажмана	209
Водич за примену 2310 – Идентификовање информација	213
Водич за примену 2320 - Анализа и процена.....	216
Водич за примену 2330 – Документовање информација	221
Водич за примену 2340 – Надзор над ангажманом	224
Водич за примену 2400 – Саопштавање резултата.....	227
Водич за примену 2410 – Критеријуми извештавања	229
Водич за примену 2420 – Квалитет извештавања	232
Водич за примену 2421 – Грешке и пропусти.....	235
Водич за примену 2430 – Употреба навода “Извршено у складу с Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије”	237
Водич за примену 2431 – Обелодањивање неусклађености ангажмана .	239
Водич за примену 2440 – Достављање резултата	242
Водич за примену 2450 – Свеобухватна мишљења.....	245
Водич за примену 2500 – Праћење напретка	248
Водич за примену 2600 – Извештавање о прихваћеном ризику	251
Становишта IIA	255
ИИА Модел три линије.....	256
Осавремењавање Три линије одбране	256
Принципи Модела три линије	258
Принцип 1: Корпоративно управљање	258

Принцип 2: Улоге органа управљања.....	258
Принцип 3: Улоге руководства прве и друге линије.....	259
Принцип 4: Улоге треће линије	259
Принцип 5: Независност треће линије	259
Принцип 6: Стварање и заштита вредности	260
Кључне улоге у моделу три линије.....	261
Односи између основних улога.....	263
Примењивање модела.....	265
Становиште Института Интерних Ревизора (IIA)	268
Улога интерне ревизије у управљању ризицима предузећа	268
Улога интерне ревизије у обезбеђивању ресурса активности интерне ревизије.....	277
Смернице Института интерних ревизора (IIA).....	281
Модели.....	282
Модел: Повеља Одбора за ревизију.....	283
Модел: Повеља активности интерне ревизије.....	295
Модел: Политике управљачких контрола	302
Пут ка квалитету.....	304
Преглед смерница IIA	316
Смернице преведене на српски језик	320
Становиште ECIIA	329
Побољшање сарадње између интерне и екстерне ревизије.....	329
О глобалном оквиру компетенција интерне ревизије IIA	340
Библиотека интерних ревизора	355
Примери испитних питања за стицање професионалних звања која издаје IIA.....	359

ИИА Модел три линије

КЉУЧНО:

↑ Полагање рачуна, извештавање

↓ Делегирање, усмеравање, ресурси, надгледање

↔ Усаглашавање, комуникација, координација заједнички рад

www.uirs.rs